

4. Parliamentary Office of Science and Technology. The darknet and online anonymity [Electronic resource] / Parliamentary Office of Science and Technology. — 2015. — Available at: <http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/POST-PN-488>
5. Owen G. The Tor Dark Net [Electronic resource] / G. Owen, N. Savage. — 2015. — Available at: https://www.ourinternet.org/sites/default/files/publications/no20_0.pdf
6. Blockchain Technology beyond Bitcoin [Electronic resource] / [M. Crosby, Nachiappan, P. Pattanayak та ін.]. — 2015. — Available at: <http://scet.berkeley.edu/wp-content/uploads/BlockchainPaper.pdf>
7. Badev A. Bitcoin: Technical Background and Data Analysis [Electronic resource] / A. Badev, M. Chen. — 2014. — Available at: <https://www.federalreserve.gov/econresdata/feds/2014/files/2014104pap.pdf>

КАЛУГІН В. Ю.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

У зв'язку з суттєвими змінами законодавства, об'єктивно існує потреба у дослідженні проблем початку досудового розслідування, перегляду деяких наукових підходів до питань щодо початку досудового розслідування.

Як свідчать статистичні данні за 2016 рік за вчинення злочину, передбаченого ст.185 КК України слідчими Одеської області було закрито 25 351 кримінальне провадження за відсутністю події та складу злочину. До суду зазначеної категорії кримінальних проваджень було направлено лише 1697. Таке ж положення з іншими видами кримінальних правопорушень.

Сьогодні на одного слідчого Національної поліції в середньому припадає 150–200 зареєстрованих у ЄРДР кримінальних проваджень, і, звісно, кожний наступний «матеріал» без додаткової перевірки очікує, з великою долею ймовірності, закриття на підставі встановлення відсутності події кримінального правопорушення або ж відсутності в діянні складу кримінального правопорушення.

Кількість заяв та повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення у державі з року в рік збільшується, до того ж усі вони без винятку мають бути розглянуті та вирішені згідно з положеннями чинного законодавства. У цьому контексті О. О. Мілевський цілком слушно зауважує, що на сьогодні все процесуальне навантаження на даному етапі автоматично лягає виключно на слідчого, а не на відповідні органи дізнання,

як це було за часів дії КПК УРСР 1960 р. Тому може склестися ситуація, за якої слідчі будуть вимушені перевіряти найабсурдніші заяви про злочини, в той час як відповідного слідчого реагування вимагатиме розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів [1, с. 110].

Це свідчить про недосконалість чинного кримінального процесуального законодавства яке регулює початковий етап кримінального провадження. На відміну від Закону 1960 р., у чинному КПК України чітко не зазначено, що є приводом та підставою для початку кримінального провадження і не передбачено необхідності прийняття процесуального рішення про початок провадження, замінюючи його алгоритмами, які не передбачають альтернативного розвитку процесуальної ситуації. На практиці не завжди відомості, викладені в заяві, можуть бути оцінені як такі, що вказують на ознаки злочину. Існують обставини, які виключають можливість кваліфікації діяння й указують на відсутність підстав для внесення відомостей до ЄРДР та початку розслідування.

Зазначене не узгоджується з положеннями ч. 3 ст. 110 КПК України, згідно з якою рішення слідчого, прокурора має прийматися у формі постанови. Так, наприклад, Л. В. Черечукіна наголошує на тому, що рішення уповноважених осіб про порушення (початок) кримінального провадження має бути надана процесуальна форма, тобто винесена відповідна постанова. Лише після цього відомості про кримінальне правопорушення можуть бути внесені до ЄРДР [2, с. 8].

Крім того, позиція законодавця, що не передбачає можливості оскарження внесення відомостей до ЄРДР, викликала справедливу критику з боку науковців, у тому числі і на стадії обговорення проекту КПК України, утім так і не була скоригована. Так, наприклад, Ю.П. Аленін зазначає, що відсутність формального початку кримінального провадження у формі постанови робить неможливим оскарження факту його початку. Зазначений механізм не передбачає і здійснення за ним судового контролю, що не узгоджується з Рішенням Конституційного Суду України у справі про розгляд судом окремих постанов слідчого і прокурора від 30 січня 2003 року [3, с. 277].

Як зазначає Л.М. Лобойко, під час підготовки проекту КПК України Національною комісією зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права не було більш дискусійного питання, ніж питання про необхідність подальшого існування стадії порушення кримінальної справи [4, с. 251]. Так, у згаданому вище проекті КПК України № 3456-1 було передбачено приводи і підстави для початку кримінально-процесуальної діяльності. До джерел такої інформації належали: заяви громадян; повідомлення службових осіб установ, підприємств та організацій; повідомлення засобів масової інформації; з'явлення із зізнанням; безпосереднє виявлення органом дізнання, слідчим, прокурором ознак злочину та інші повідомлення.

А за результатами розгляду і перевірки заяв, повідомлень та іншої інформації про злочин, передбачалось ухвалення одного з наступних

рішень: про порушення кримінальної справи; про відмову в порушенні кримінальної справи; про направлення заяви, повідомлення чи іншої інформації за належністю (ст. 219).

Сьогодні цілком очевидно, що КПК України потребує перегляду положень, що стосуються початку досудового розслідування, а саме існує необхідність фіксації у процесуальній формі моменту з якого починається досудове розслідування шляхом винесення постанови про початок досудового розслідування або у відсутності підстав для його початку, яка може бути оскаржена у встановленому законом порядку, що передбачає також необхідність відповідного доповнення ч. 1 ст. 303 КПК України.

Список використаної літератури:

1. Мілевський О.О. Початковий етап досудового розслідування злочинів, вчинюваних у зоні Чорнобильської АЕС. Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2015. – Вип. 1 (2). – С. 108–114.
2. Черечукіна Л.В. Точка відліку кримінального провадження за проектом КПК України (чи відповідає механізм кримінального провадження принципам публічності та змагальності?) // Забезпечення законності в діяльності органів досудового слідства та дізнання: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Луганськ, 26 берез. 2012 р.). - Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2012. – С. 5–12.
3. Аленін Ю.П. Особливості початку досудового розслідування за новим КПК України: позитивні і негативні аспекти / Ю.П. Аленін // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 198–203.
4. Лобойко Л.М. Реформування кримінально-процесуального законодавства в Україні. Частина 1. Загальні положення і досудове провадження (2006–2011 роки): Монографія. – Донецьк, 2012.

КОМІСАРЧУК Р. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук, доцент

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ У ГОСПОДАРСЬКІЙ СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ

Суть злочинної господарської діяльності виражається в дезорганізації державної влади в цілому. Небезпека злочинів, пов'язаних з господарською діяльністю (ст. ст. 199–233 КК України), виражена в тому, що вони посягають на громадську безпеку, яка охоплює широке коло суспільних відносин, завдають чи можуть завдати шкоди невизначеному колу